

Imatrankosken kirkko 30.10.2016

24. sunnuntain helluntaista, Kahden valtakunnan kansalaisena

saarna Ritva Tamminen

Matt 22:

15. Fariseukset menivät neuvottelemaan keskenään, miten saisivat Jeesuksen sanoistaan ansaan.
16. He lähettivät hänen luokseen opetuslapsiaan yhdessä Herodeksen kannattajien kanssa. Nämä sanoivat: "Opettaja, me tiedämme, että sinä puhut totta ja opetat Jumalan tietä totuuden mukaisesti. Sinä olet ihmisistä riippumaton etkä tee eroa heidän välillään.
17. Sano siis meille, mitä mieltä olet: onko oikein maksaa keisarille veroa vai ei?"
18. Mutta Jeesus huomasi heidän kieroutensa ja sanoi: "Te teeskentelijät! Miksi te yritätte saada minut ansaan?"
19. Näyttäkää sitä rahaa, jolla maksatte veronne." He ottivat esiin denaarin.
20. Jeesus kysyi heiltä: "Kenen kuva ja nimi siinä on?"
21. "Keisarin", he vastasivat. Silloin Jeesus sanoi heille: "Antakaa siis keisarille mikä keisarille kuuluu ja Jumalalle mikä Jumalalle kuuluu."
22. Kuullessaan tämän he hämmästyivät. He jättivät Jeesuksen rauhaan ja lähtivät pois.

Kuulutko sinä iloisten veronmaksajien joukkoon? Käytetäänkö verotulot mielestäsi oikeisiin kohteisiin? Jos sinulla tai minulla olisi oikeus ja valta päättää mihin maksamiamme verorahoja käytetään, mihin haluaisimme ne käytettävän? Kun me paheksomme veroparatiisiin rahansa sijoittaneita, käsi sydämemme, jos meillä olisi valta välttää veronmaksu, välttäisimmekö?

Luin joitakin aikoja sitten pääkaupunkiseudulla asuvan nuoren ihmisen katkeraa vuodatusta: miksi minun pitää maksaa veroja kun en niistä mitään hyödy, miksi minun pitää maksaa, minähän en tarvitse mitään yhteiskunnan palveluita. Maksan itse lääkärin ja lääkkeet jos niitä sattuisin tarvitsemaan, en tarvitse päiväkotia tai koulua, minulla ei ole lapsia enkä aio niitä hankkia enkä tarvitse julkista liikennettä koska kävelen tai ajan pyörällä jne. Joku onneksi vastasi hänelle: sinä varmaan itse rakennat pyörätiet ja jalkakäytävät ja asennat katulamput niiden varsille. Luultavasti olet myös käynyt koulua kun osaat sentään lukea ja kirjoittaa. Ja keskustelu jatkui ja laajeni, esitettiin kannanottoja verotuksen puolesta ja sitä vastaan.

Kuten päivän evankeliumi osoittaa, keskustelua veronmaksusta on käyty vuosituhansia. Se oli yksi Jeesuksen ja eri juutalaisryhmien välisten kiistojen aihe. Tämän päivän evankeliumikertomuksessa villakoiran ydin ei kuitenkaan ole verojen maksussa vaan tarkoitus oli pahantahtoisesti saattaa Jeesus hankalaan tilanteeseen, saada hänet kiinni sanoistaan. Yrittäessään olla ovelia Jeesuksen vastustajat imartelevat Jeesusta aluksi, mutta heidän sanansa paljastavat heidät teeskentelijöiksi.

Toki kysymys veronmaksusta oli tuolloinkin poliittisesti tulenarka juutalaisten keskuudessa.

Roomalaisaikana juutalaisten oli maksettava kolmenlaisia veroja: Perusvero oli kymmenes osa viljan ja viidesosa oliiviöljyn ja viinin tuotosta, tulovero yksi prosentti kaikista tuloista ja henkivero, kiinteä summa henkilöä kohti. Henkiveroa maksoivat kaikki 14-65-vuotiaat miehet ja kaikki 12-65-vuotiaat naiset. Se oli yhden denarin suuruinen, juuri se, mistä puhutaan tämän päivän tekstissä.

Tuolloin Rooman keisarinistuimella istui Tiberius, denarissa oli hänen kuvansa. ja toisella puolella teksti Divus et Pontifex Maximus, vapaasti suomennettuna kaikkein mahtavin jumala.

Tähän kiihkeimmät juutalaiset suhtautuivat ehdottoman kielteisesti, ensinnäkin keisari korotti itsensä suorastaan jumalaksi, toiseksi Jumala oli kieltänyt tekemästä itsestään minkäänlaisia kuvia.

Vastauksessaan Jeesus vetoaa siihen mikä kuitenkin oli arkipäivää juutalaisten keskuudessa. Huolimatta Rooman herättämistä epäluuloista useimmat sopeutuivat miehitysvaltaan ja maksoivat sen keräämät verot. Jeesuksen sanat ”antakaa keisarille mikä keisarille kuuluu” pukee sanoiksi yleisen käytännön. Jeesus ei välttänyt kysymystä vaan vastasi myöntävästi.

Painopiste kuitenkin oli Jeesuksen vastauksen loppuosassa ”ja Jumalalle mikä Jumalalle kuuluu”.

Jeesus yhtyi vanhatestamentilliseen näkemykseen jonka mukaan ”Herran on maa ja kaikki mikä siinä on, maanpiiri ja ne jotka siinä asuvat” (Ps 24:1.) Jumalan vallan alla ovat kaikki kansat ja maan mahtavat häntä kumartavat (Ps. 22:29). Tästä näkökulmasta Jumalan ihmiseen kohdistama armo ja ihmisen uskollisuus Jumalaa kohtaan kuuluvat aivan toiselle tasolle kuin kysymys siitä kenelle pitää maksaa veroja.

Jeesus pitää kiinni juutalaisuuteen keskeisesti kuuluvasta vaatimuksesta että ihmisen tulee rakastaa ja palvella yksin Jumalaa mutta tekee tästä vakaumuksesta eri johtopäätökset kuin roomalaisten miehitystä vastustavat juutalaiset. Keisarin valta on väliaikaista ja hänelle voidaan maksaa veroja, mutta todellinen valta kuuluu Jumalalle ja koskee koko ihmisen elämää. Keisarin kuvan sisältävä raha kuuluu keisarille mutta ihminen Jumalan kuvana kuuluu kokonaisuudessaan Jumalalle.

Protestanttisissa kirkoissa on tulkittu Jeesuksen opetuksen verorahasta tukevan ns regimenttioppia eli ajatusta siitä että Jumalan hallitsee ihmisiä toisaalta ”vasemmalla kädellään” eli esivallan, yhteiskunnan lakien ja oikeusjärjestyksen kautta ja toisaalta ”oikealla kädellään” eli kirkon ja evankeliumin kautta.

Esivallan sokea totteleminen ei tietenkään ole itsetarkoitus. Esivallankin tulee olla kuuliainen Jumalalle. Ellei se ole, enemmän on toteltava Jumalaa kuin maallisia vallanpitäjiä. Toisaalta, esivallan hurskauskään ei ole tae siitä, että asioita hoidetaan parhaalla mahdollisella tavalla. Lutherin tiedetään sanoneen ”Parempi viisas ja jumalaton hallitsija kuin tyhmä ja hurskas”.

Alamaisilla on oikeus ja velvollisuus valvoa hallitsijoitaan olkoot he sitten jumalattomia tai hurskaita ja käyttää arvioissaan hyväkseen arvokkaita eettisiä periaatteita, tietoa ja tervettä järkeä. Vaikka oikea kotimme on taivaassa, olemme samalla yhteiskuntamme jäseniä ja vastuussa siitä, miten yhteiskunnallisia asioita hoidetaan ja millaisia lakeja valitsemamme lainlaatijat laativat.

Ihmiselämää tutkittaessa ja ennustettaessa yksi asia on varma. Jokainen meistä joutuu ahtaalle enemmän tai myöhemmin. On sanottu että kärsimys on kaikkina aikoina elävien ihmisten suurin yhteinen nimittäjä. Onhan meillä toki onnea ja iloa, saamme nauttia elämästä, sen lahjoista, ja kauneudesta, terveydestä, ystävyyydestä ja rakkaudesta ja kaikesta aineellisesta hyvästä, jota olemme runsain mitoin saaneet.

Ei taivaan valtakunnan kansalaisuus ja Jumala meiltä elämää kiellä, päinvastoin, meille sanotaan: ”Rakentakaa taloja ja asettukaa niihin asumaan! Istuttakaa puutarhoja ja nauttikaa niiden hedelmistä!

Perustakaa perheitä, synnyttäkää lapsia. Lisääntykää, älkää vähentykö!

Toimikaa sen kaupungin parhaaksi, johon minä olen teidät siirtänyt. Rukoilkaa sen puolesta Herraa, sillä sen menestys on teidänkin menestyksenne.”

Tehkää siis työtä, edistäkää toimillanne oman kansanne ja paikkakuntanne, oman kaupunkinne yhteistä hyvää ja nauttikaa kiitollisin mielin työnne hedelmistä. Vaalikkaa sitä hyvää perintöä, jonka olette isiltänne saaneet, rukoilkaa vallanpitäjienne puolesta ja kiittäkää Jumalaa, jotta saisitte viettää tyyntä ja rauhallista elämää. Näin rukouksenne ja tekemänne työ koituvat iloksi ja hyödyksi sekä itsellenne että lapsillenne.

Teidän kolmekymmenluvulla syntyneiden isät ja äidit ovat aikanaan lähteneet toimimaan juuri kuultujen Raamatun ohjeiden mukaan. Niin kallisarvoisia olivat oma maa, oma koti, oma usko, että niistä kiinni pitäminen on ollut arvokkaampaa kuin oma elämä.

Mitä meille, nyt työtä tekeville ja lapsia kasvattaville aikuisille merkitsee oma usko, oma hengellinen perintö, oma seurakunta, oma kirkko? Ovatko meidän arvomme samansuuntaiset vai arvostammeko toisenlaisia päämääriä ja tavoitteita korkeammalle? Olemmeko me edelleen kahden valtakunnan kansalaisia vai vain tämän yhden, jonka näemme ja ymmärrämme?

Yli sata vuotta sitten alettiin suomalaisessa poliittisessa kulttuurissa toistaa iskusanaa: uskonto on yksityisasia. Poliittiset ihmisten maallisia oikeuksia koskevat asiat ovat yleisiä, yhteisiä ja julkisia, uskonto sen sijaan henkilökohtainen ja yksityinen, johon ei pidä puuttua ja josta ei oikeastaan ole sopivaa puhua.

Hyvin on tämä vanha toimintamalli opittu, meidän on nykyään aika vaikea puhua uskostamme. Uskon puutteesta sen sijaan puhutaan paljon, sillähän suorastaan kehuskellaan monissa yhteyksissä.

Kirkon edustajien odotetaan puhuvan ja kantavan vastuuta maallisen valtakunnan asioista, mutta kirkon puhe Jumalan valtakunnan asioista, **siitä, miksi Jumala tuli ihmiseksi**, kuoli häpeällisen ristinkuoleman ja nousi kuolleista, koetaan kiusalliseksi ja hankalaksi kuunnella.

Vaatii rohkeutta olla näkyvästi kristitty ja tunnustaa uskonsa avoimesti, myös kirkon ovien ulkopuolella.

Jeesus rohkaisee oppilaitaan tunnustautumaan julkisesti hänen seuraajikseen, maksoi mitä maksoi. Apostolien teoista voimme lukea, miten uskon tunnustaminen saattoi jo varhaisessa kirkossa maksaa kristityn hengen. Tänäkin päivän monissa maailman kolkissa kristityt elävät samanlaisessa valintatilanteessa.

Suomalaiselle kirkonpenkin kuluttajalle valinta ei yleensä ole yhtä dramaattinen, mutta tässäkin yhteiskunnassa tarvitaan siviilirohkeutta tunnustaa uskonsa ja elää kristittynä. Jeesuksen seuraajien mielessä pyörivä kysymys lienee sama kuin evankeliumin kertomassa hetkessä: mistä löydän rohkeuden **häpeämättä** tunnustautua Jeesuksen ystäväksi?

Jumalan puolelta tie valtakuntaan on auki, *ihminen voi tietoisella valinnalla tuhota tarjolla olevan mahdollisuuden elää täyttä elämää Jumalan omana, yhteydessä pelastuksen ja toivon lähteeseen, Kristukseen.*

Tie Jumalan valtakuntaan käy kasteen, uskon ja ehtoollisen kautta. Mitä minun ja sinun tulee siis tehdä, että pelastuisin, että tulisin ja pysyisin Jumalan valtakunnan osallisuudessa? Usko Herraan Jeesukseen niin sinä pelastut, vastasi Paavali Filippiin vanginvartijalle. Tähän vastaukseen saamme mekin luottaa.

Armon olemukseen kuuluu, että se tulee meidän ulkopuoleltamme. Sen vuoksi meidän on opittava olemaan hiljaa Jumalan edessä ja nöyryyttävä odottamaan. Uskoa ei oteta, se annetaan kaipaavalle sydämelle.

Olemme kastetut Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen. Kaste sitoo meidät Kristuksen elämään, ristinkuolemaan ja ylösnousemukseen.

Aivan meistä itsestämme riippumatta, kasteemme perusteella, olemme saaneet valtakunnan jäsenyyden. Ottakaamme rohkeasti vastaan kasteessa annettu lahja, avatkaamme lahja paketista.

Me ihmiset olemme niin kovin suorituskeskeisiä, meidän on vaikea vain ottaa vastaan ilman rahaa, ilman hintaa. Tässä on se uskon vaikeus. Me kun haluaisimme niin mielellämme itsekkin kantaa kortemme kekoon, tehdä jotakin että ansaitsisimme pelastuksen. Mutta se tie on meiltä suljettu, sen tien on Kristus käynyt loppuun saakka. Usko Herraan Jeesukseen, niin sinä pelastut.

Usko Jumalaan on henkilökohtainen asia. Se on persoonallinen ja oma. Mutta voisiko se olla myös yhteinen ja sosiaalinen?

Kyllä, kirkkoon tuleminen, yhteiseen jumalanpalvelukseen ja ehtoolliselle osallistuminen on sosiaalinen tapahtuma. Tulemalla mukaan yhdessä toisten kanssa tunnustautuu yhteiseen uskoon. Jumalan eteen yhteen tulemisessa näkyy se, että uskomme ei ole vain henkilökohtainen.

Oma kirkkomme on armollinen: kuka tahansa saa tulla sen pyhien seinien sisäpuolelle ja luottaa siihen, että se on Herran huone, Jumalan läsnäolon paikka, rukouksen tyyssija. Kirkossa ei vaadita suorituksia, siellä otetaan vastaan. Yhä uudelleen Jeesus kutsuu: tulkaa, kaikki on valmiina. Minä annan teille tulevaisuuden ja toivon.

Credo